

Landsbyen Myrup i Lild Sogn,
Vester Han Herred

Myrup

Myrupfamilien.dk

Opdateret den 14.03.2018 / Lis Myrup

Landsbyen Myrup i Vester Han Herred

Myrup ligger i Vester Han Herred i det nordlige Jylland i nærheden af den lille by Glæde i Lild Sogn. Myrup består i dag kun af en 2-længet gård, Myrupgård, der bruges som sommerhus, men for 350 år siden var Myrup stadig en landsby med flere gårde og huse.

Myrup er som stednavn meget gammelt. I et dokument fra 1483 nævnes Meyrup, og i 1552 nævnes Myrrup. Fra 1656 kendes det i den nuværende stavemåde Myrup.

Første del af navnet "Myr" stammer sikkert fra ordet "Mose", idet myr eller myre er et gammelt dansk ord, der betyder mose, som findes som endelser i andre danske stednavne og stadig bruges i det svenske sprog. Sidste del af navnet "-rup" betyder lille bebyggelse. Det er en meget almindelig endelse i bynavne i Danmark. Før sandflugterne begyndte tilbage i 1500 tallet, var der mange moser i Vester Han Herred. Der findes stadig flere vandområder tilbage i området. Myrupnavnet kommer altså formentlig af "*en lille bebyggelse ved mosen/mellem moserne*".

Myrup bliver sammen med Nørklit og Bulbjerg nævnt som en af de tre landsbyer, som er blevet oversandet i 1590. Både Thy og Han Herrederne er de dele af landet, der har været mest hærgnet af sandflugterne gennem tiderne. De kulminerede i 1500-tallet og aftog, indtil de sidst i 1800-tallet var næsten væk. I slutningen af 1800 og begyndelsen af 1900 tallet igangsatte man mange initiativer for at få stoppet sandflugten, bl.a. ved at plante klitplantager, som f.eks. Lild Klitplantage.

Den ældste beretning om flyvesandets hærgen i sognene Lild, Tømmerby, Vust, Thorup og Klim er fra 1543. I 1625 indberetter sognepræsten, at de tre byer (Myrup, Nørklit og Bulbjerg) "*i 32 år ingen tiender eller andre ydelser har kunnet give*", og sognet lå hen i åben sandflugt, der blev værre år for år. Man har måttet skovle sandet væk fra huse og gårde, bare for at kunne komme ud, og markerne blev dækket af flyvesand. Flyvesandet gjorde mange familier hjemløse og brødløse, og både huse og kirker blev forladt eller ligefrem flyttet. Omkring 1800 var en tredjedel af det frugtbare land i Thy og Vester Han Herred ødelagt af sand.

Det må have været barsk at bo her og dyrke sandjorden, og mange valgte da også at fiske ved siden af eller at drive skudehandel på Norge. Det barske liv har sikkert været årsagen til, at folk flyttede fra sted til sted. Deres børns fødesteder viser os, hvordan de har flyttet rundt. Nogle valgte i 1800-tallet ligefrem at forlade Vester Han Herred og Danmark og emigrere til Amerika.

Selvom landsbyen Myrup langsomt forsvandt, eksisterede den dog stadig i folks bevidsthed og betegnede helt op til omkring 1900 husene i det område, der tidligere omfattede landsbyen. Man kan af Hannæs Birks Tingbog se, at så sent som 1652 lå en gård som Ræhrgård i Myrup; i folketællingen 1787 hed den Ræhrgård i Glæde. I samme tingbog nævnes i 1631 Myrup Klit. I 1750'erne nævner kirkebøger Øster og Vester Myrup, som sikkert henviser til Myrupgård og Myruphus. Sidst i 1700-tallet bestod Myrup af en gård, Myrupgård, og nogle huse bl.a. Myruphus, som lå omtrent 500 m syd for gården. I løbet af 1800 tallet blev Myrupgårds jord udstykket til flere (Myrup)huse. Siden 1942 har der kun været Myrupgård tilbage af landsbyen Myrup.

Hvornår blev Myrupgård til Myrupgård? Har gården altid heddet Myrupgård? Eller kom den til at hedde det, fordi det var den sidste gård i Myrup? I kirkebøgerne står der kun '*i Myrup*', men ind i mellem skrev præsten '*i Myrupgaard*'.

Første gang jeg finder gården nævnt som Myrupgård, er i Lild Kirkebog, da Niels Christian Myrups enke Karen Pedersdatter døde '*i Myrupgaard*' i 1810, og dernæst da '*Niels Nielsen Myrup og Hustru Mette Mortensdatter i Myrupgaard fik en datter Anna Magrethe*' i 1812, og også deres tvillinger Anne og Elisabeth blev født i Myrupgård i 1824. Deres 12 søskende født mellem 1805 og 1830 blev alle født '*i Myrup*'. Næste gang

Myrupgård nævnes i kirkebogen er først i 1858, da Christen Kold Vabesgaard døde 3 år gl. som søn af *'Gårdmand Christen Jensen Vabesgaard af Myrupgaard'*.

Næste gang er i 1892, hvor Niels Christian Nielsen (Myrup) døde som *'Enkemand og Aftægtsmand i Myrupgaard'* og i 1894, hvor Karoline Christine Myrup blev født som datter af *'Kasper Djernæs (Vabesgaard) Gårdmand i Myrupgaard'*. Ellers står der bare *'i Myrup'*. Den første folketælling, hvor der står Myrupgård, er fra 1870. I tidligere folketællinger stod der *'Myrup, en gård'*. Så det er ikke til at vide, hvornår gården fik navnet Myrupgård.

Kirkebøgerne nævner ofte bare *'i Myrup'*, så det kan være vanskeligt at vide, om det er Myrupgård, Myruphus eller en af naboerne, der menes. Der har ligget mange huse *'i Myrup'*, men det er ikke altid, de bliver nævnt ved navn som f.eks. Myruphus i folketællingerne. I folketællingen fra 1845 nævnes 3 huse i Myrup, foruden gården, men uden navne. I kirkebøgerne nævnes i perioden 1823-49 desuden Lille Myruphus, i 1840 *'på Myrups ejendom'*, i 1845 *'på Myrup Mark'*, i 1847 *'på Myrup Hede'* og i 1870 *'på Myrupgårds jord'*.

I folketællingen i 1901 nævnes matrikelnumrene for første gang. Myrupgård lå på matrikelnumrene 88a og c og Myruphus på nr. 89. Tællingskommissionæren har skrevet *'i Myrup'* ud for i alt 13 huse. *'i Myrup'* er senere blevet streget over og rettet til *'Lild Klit'*. Mens to af husene ganske rigtigt ligger på Myrup matrikelnumrene, så er resten af husene naboer mod nord og vest. Det er meget sandsynligt, at *'Myrup'* omfattede flere huse i Lild Klit som en overlevering fra gammel tid, altså mere end bare Myrupgård og Myruphus på matrikelnumrene 88+89. Det er sikkert derfor, der ifølge de tidlige folketællinger boede så mange mennesker i *"Myrup"* samtidig. Hvilket forvirrede mig meget i begyndelsen.

I dag findes kun parcellerne 88a og 88c med Myrupgård. Matrikelnumrene 88b, 88d og 88e, samt 89 (med det nu forsvundne Myruphus) er forsvundet, *'opslugt'* af matrikel nr. 9i, solgt til staten, som beplantede og etablerede Lild Klitplantage som en af de sidste klitplantager i 1930 for at stoppe sandflugten.

Kildemateriale:

- Kirkebøger og folketællinger
- Trap Danmark - Thisted Amt, 5. udgave
- Landet mod Nordvest, Thy og Vester Hanherred, Red. C. Brunsgaard og Henry E. Pedersen (1946)
- Thy - landet mod nordvest (2006)